

කෘෂි තාක්ෂණ තොරතුරු

කෘෂි තාක්ෂණ තොරතුරු කඩිනමින් ගොවි ජනතාව අතරට ලබාදීමේ අන්වැලකි

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ජාතික කෘෂිකර්ම තොරතුරු හා සන්නිවේදන මධ්‍යස්ථානයේ ප්‍රකාශනයකි

තාක්ෂණික පත්‍රිකා අංක 25 - 2020 අගෝස්තු

මධ්‍යම ඇමරිකානු සම්භවයක් දරණ කටු අහෝදා ශාකය ආදිකාලීන අප්‍රිකානු හා දකුණු ඇමරිකානු වැසියන් අතර භාවිතා වන්නේ ආහාරයක් පමණක් නොව ඖෂධීය ශාකයක්ද වශයෙනි. ඔවුන්ගේ පාරම්පරික ගැමි ප්‍රතිකාර වලදී පිළිකා වලින් වැළකීමට, දියවැසියා තත්වය මගහරින්නට, උදරගත පණුවන් නසන්නට, අක්මා ප්‍රදාහයන්ට ප්‍රතිකාරයක් ලෙස ආදී වශයෙන් අනේකවිධ ප්‍රතිකාර සඳහා අහෝදා ශාකයේ කොටස් භාවිතා කර තිබේ. මේ වනවිට කටු අහෝදා ශ්‍රී ලංකාවේද ජනප්‍රිය පළතුරක් බවට පත්වී හමාරය. දශක කීපයකට ඉහතදී උභත භාවිත පළතුරක් ලෙස මෙය හැඳින්වූවත්, ශාකයේ විවිධ කොටස් ගැන මෑතකාලීනව මෙරට තුළද ප්‍රසිද්ධියට පත්වූ ඖෂධීය වටිනාකම හේතුවෙන් මෙම තත්වය ඇතිවූවා යයි සිතිය හැකිවේ. අහෝදා වලින් සාදන බීම වර්ග, රසකැවිලි, අයිස්ක්‍රීම්, පලතුරු යුෂ පමණක් නොව අතුරුපසක් ලෙසද අහෝදා ගෙඩියේ ඉඳුණු මදය ලොව පුරා ජනප්‍රිය වී තිබේ.

ගෙවතු වල වැවෙන අහෝදා ශාකයේ කෙතරම් මල් හටගැනුනද, ඊට සමානුපාතික ඵලදාවක් නොලැබෙන බව බොහෝදෙනා නගන මැසිවිල්ලකි. සෑදෙන මල් බොහොමයක් වියළී හැලී යන බව ඔවුන්ගේ සුලභ අත්දැකීමක් වේ. මෙයට ප්‍රධාන හේතුව වන්නේ මල් පරාගනය නොවීමයි. ස්ත්‍රී හා පුරුෂ කොටස් යන දෙකම, එක මලක් තුළ තිබුනත්, යම්කිසි කාල පරතරයක් සහිතව ඒවා පරිණතවීම නිසා, ස්වපරාගනය යන සිද්ධිය වැළකී යන්නේය. කලින් ස්ත්‍රී කොටස් මේරීමේ 'ප්‍රජායාපරිණතිය' යන මෙම සිද්ධියේ අරමුණ වන්නේද, ගතිගුණ පිටස්තරයින් හා මිශ්‍රකරමින් තම වර්ගයාගේ ප්‍රාවේණික දියුණුවට මංපෙත් විවර කරවන පරපරාගනයට වැඩි අවස්ථාවක් සලසාදීමයි. අවාසනාව වන්නේ පරපරාගත කාරකයින් වන කොලියොප්ටෙරා ගෝත්‍රයට අයත් කුඩා කුරුමිණි විශේෂ, අහෝදා සම්භවය ලැබූ ප්‍රදේශයන්හි සිටියත් මේ වනවිට අහෝදා වාණිජව වැඩිපුර වගාකරන ප්‍රදේශයන්හි වාසය නොකිරීමයි. ඒ නිසා පරාගනය මගහැරී බොහොමයක් මල් හැලී යනු දක්නට හැකිය.

"වෙනත් කෘෂි මගින් හෝ පරාගනය සම්පූර්ණ කරගැනීමට හැකි ව්‍යුහයක් අනුව නෙවෙයි මල සකස් වෙලා තිබෙන්නේ. අනෙක් අතට කෘෂිව කැන්දා ගතහැකි සුවද, වර්ණය ආදී ලක්ෂණ පවා මලෙහි පිහිටලා නෑ."

එසේ පවසන්නේ හොරණ පලතුරු පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනයේ සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ අයි. කළුබෝවිල මහත්මියයි. අහෝදා ප්‍රභේද වැඩිදියුණු කිරීම වෙනුවෙන් අභිජනන වැඩසටහන් මෙහෙයවන්නේ

ඇය විසින්ය. කෘෂිකාරී පරාගනයක් සිදුකිරීම සඳහා පුෂ්ප ව්‍යුහය හා ලිංගික කොටස්වල පරිණත කාල පරාසයන් සකස්කළද, පරාගකාරකයින් ගෙන්වාගැනීමට කටයුතු පිළියෙල වී නොමැතිනම්, අපට ඇති විකල්පය වන්නේ කෘතිම පරාගන පිළිවෙත්වලට අනුගත වීමයි. අනෝදා පුෂ්පයෙහි පළමුව පරිණත වන්නේ ස්ත්‍රී කොටසය. මල යන්තම් විවෘත වෙත්දීම පෙනෙන්නට ඇති බුබුලාකාර හැඩ, ඇලෙනසුලු ද්‍රව්‍යයක් ශ්‍රාවය කරගත් කලංකය පරාග පිළිගැනීමට සුදානම්ව සිටී. එම පුෂ්පයෙහි පුරුෂ කොටස් තවම මෝරා නැත. ඒවා කලංකයට පහළින් තරමක් විශාල වලයක, සුදු පැහැතිව එකිනෙකට තදවී පිහිටන අතර එමනිසා පරාගනය පිණිස වෙනත් මලකින් එකතු කරගත් පරාග, දියසායම් පින්සලක ආධාරයෙන් පින්තුරෙයේ දක්වා ඇති ආකාරයට කලංකය මත තැවරිය යුතුවේ.

"පරාගන කටයුත්ත සඳහා හොඳම වෙලාව වෙන්නේ උදේ 7.00 සිට දහවල් 1.00 අතර කාලයයි. පින්සලට ගත් පරාග මලෙහි තැවරීමට යාමේදී වඩාත් පහසුවීම සඳහාල බාගෙට පෙනි දිගහැරුණු මලෙහි පෙනි ඇඟිලි තුඩු වලින් පළල්කර වැඩිපුර විවෘත කරගැනීමට හෝ පෙත්තෙක් දෙකක් ගලවා දමා ඉඩ සලසා ගැනීම හෝ කරන්න පුළුවන්. පරාග ලබාගැනීම එම ගසේම පිපුණු වෙනත් මලකින් හෝ වෙනත් ගසක හටගත් මලකින් හෝ සිදුකළ හැකියි."

කළුබෝවිල මහත්මිය වැඩිදුරටත් සඳහන් කරයි. පරාග නෙළාගැනීමේ ක්‍රමයද අපහසු නැත. හොඳින් පෙනි විවෘත වූ පුෂ්පයක් යනු පරාගධානී පරිණතවීමට සුදානම් වූ එකකි. මේ වනවිට එහි ස්ත්‍රී කොටස් පරාගනය නොවී දුඹුරු පැහැවී හෝ ස්වභාවිකව පරාගනය වී හෝ තිබිය හැකිය. මෙවැනි මල් කීපයක් සවස් කාලයේදී කුඩා තෙල් කඩදාසි බැග් වලින් ආවරණය කර තැබිය යුතු අතර පසුදා උදෑසන වනවිට මලේ පෙනි, පරාගධානීන් සමග බැගය තුළට වැටී තිබෙනු ඇත. සියල්ල පිරිසියක් මතට හලා, පෙනි කොටස් ඉවත්කර පරාගධානී හා පරාග වෙන්කර ගත හැකිවේ. පින්සලෙහි අලවාගෙන වෙනත් මලක කලංකය මත තැවරිය යුතුවන්නේ මෙලෙස වෙන්කරගන්නා 'කුඩු' වැනි කොටසය.

ස්වභාවිකව හටගන්නා අනෝදා ගෙඩි වක්‍රව විශාලවීම සුලභ අත්දැකීමකි. මෙය සිදුවන්නේද පරාගනයේ ගැටළුවක් නිසාය. ස්වභාවික පරාගනයට ඇති අපහසුතාව නිසා, පරාගනය සිදුවුවද ප්‍රමාණවත් පරාග සංඛ්‍යාවක් කලංකය මත පතිතවන්නේ ඉතා කලාතුරකින් වන අතර ඒ නිසා ඩිම්බකෝෂය තුළ පිහිටන සියලු ඩිම්බ සංසේචනය වන්නේ නැත. එහි ප්‍රතිපලය වන්නේ සංසේචනය වූ ඩිම්බ පිහිටන ප්‍රදේශයන්හි ඩිම්බකෝෂ බිත්තිය පමණක් වර්ධන උත්තේජය ලබමින් ඵලයක් බවට වර්ධනය වුවත් අනෙක් ප්‍රදේශ එතරම් සාර්ථකව මාංසල බවට පත් නොවීමයි. එක පැත්තක් වර්ධනය වනවා යනු ගෙඩිය වක්‍ර වීමකි. මෙය මගහැර වැඩි වෙළඳ වටිනාකමක් සහිත බොහෝ දුරට සමමිතික හැඩයකින් යුත් විශාල අනෝදා ඵලයක් ලබාගැනීමට නම් බුබුලාකාර කලංකය මත සම්පූර්ණයෙන් තැවරෙන පරිදි පරාග ඇතිරීම කළ යුතුය. මෙහිදී කලංකයට හානි වියහැකි බැවින් පින්සල ඒ මත වලනය කළයුත්තේ ඉතා ප්‍රවේසමෙනි. පරාගනය සම්පූර්ණ වූ පුෂ්ප එක්වරම ඵල බවට වර්ධනය නොවී තිබිය හැකිය. මාස 5 ක් පමණ දක්වා වුවද මේ පුෂ්ප දුඹුරු පැහැ ගැන්වී අක්‍රියව පැවතිය හැකි අතර වර්ධනය ඇරඹුණු පසු මාස තුනක් පමණ කාලයකදී ඵලය මෝරා යමින් වැඩිම සම්පූර්ණ කරගනී.

පිටපත : සහන් එම්. ඩණ්ඩාර - සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ, ජාතික කෘෂිකර්ම තොරතුරු හා සන්නිවේදන මධ්‍යස්ථානය, ගන්නොරුව
තාක්ෂණික කරුණු : අයි. කළුබෝවිල - සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ, පලතුරු පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය, හොරණ

පරිගණක නිර්මාණය : ගෝතමී ලියනගේ
 අධීක්ෂණය හා උපදෙස් : එස්. පෙරියසාමි (අධ්‍යක්ෂ - තොරතුරු හා සන්නිවේදන), අයි.එස්.එම් හලිමිදීන් (සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ)